

Gezonden in de wereld

Zondag Jubilate 2023. De Bron Amsterdam
Luisteren naar: Jesaja 66:10-14 en:Lucas 10:1-20

Geliefde gemeente,

De evangelielezing voor deze zondag laat ons vandaag stil staan bij onze zending als christenen in de wereld. Ik heb daar voor gekozen, omdat het de grote opdracht is van de Verrezen Heer, Jezus. Aan het slot van het Matteüsevangelie hoor je: gaat heen tot alle volken en maak hen tot mijn discipelen, en leer hen onderhouden wat Ik jullie heb megegeven als de essentie van Gods geboden: liefde voor God en liefde voor de naaste en het het naaste om je heen.

Vissers van mensen te worden, in de goede zin van het woord. Gooi het net nog maar eens uit, of over een andere boeg. Zoals de Opgestane Heer zijn leerlingen voorhoudt aan het meer van Tiberias. In de kerk waar ik medeede vorige week, was dat verhaal uit Johannes 21 de prediking voor de afgelopen week.

Maar toen dacht ik: de leerlingen zijn al een keer door de Heer op stage gestuurd, en Hij heeft onderwijs gegeven over hoe dat werkt in de praktijk, wat je dan tegen kunt komen en wat valkuilen kunnen zijn. Kunnen we dat ook voor vandaag niet nog eens doornemen.

We vinden dat verhaal van die uitzendig onder andere in Lucas 10. Lucas schrijft zijn evangelie voor de eerste generaties christenen. Natuurlijk is het een tekst voor het begin van de kerk. Nu kun je je natuurlijk afvragen: we zijn bijna 20 eeuwen verder. De situatie is voor de kerk heel anders geworden. Geldt die boodschap vandaag ook nog zo? Daar komt bij: de beweging die begon rond Jezus, was een beweging van jongeren, twintigers, dertigers, en kijk nu eens rond in een gemiddelde Nederlandse kerk. Je ziet een overtal aan ouderen.

En ja, de situatie van de kerk in Nederland is er één van getalsmatige krimp. Een indicatie. In Utrecht studeren 60.000 studenten waarvan er 1200 naar een christelijke

studentenvereniging gaan, dat is 2 %. Laat nu niet iedereen een verenigingsmens zijn, dus laten we zeggen dat misschien gemiddeld over heel Nederland op langere termijn 10 % van de bevolking christen wil zijn, afgezien van een mogelijk spectaculaire opwekking. Dan hebben we het over 1,8 miljoen mensen over dertig jaar, waarvan de helft waarschijnlijk een ooit migrantenachtergrond heeft. Dat is niet gering. Maar het betekent ook: 90 % dus niet!

Waarom start ik zo? Om onszelf de put in te praten? Nee, integendeel. Ik ben geen reizend prediker om in gemeenten te komen om ze de put in te praten. Ik ben hier vanmorgen om u namens de Heer te bemoedigen en aan te sporen op uw post te blijven als lokale kerk en als individuele gelovige.

Maar tegelijk is het wel zaak gelovig realistisch te zijn. Jezus heeft ook een gelijkenis vertelt over een toren bouwen. Je moet weten wat je in de toekomst te wachten staat, en je goed voorbereiden, een plan maken, kosten berekenen. Toekomstgericht kerk-zijn is niet gebaat bij struisvogelpolitiek.

En het tweede dat het ons leert is: er is een nieuw soort urgentie. Je proeft dat in het begin van de kerk. Urgentie. Een kleine beweging in een grote zee van allerlei opvattingen, geloven en praktijken: hoe gaat de Geest daarin het verschil maken? Welnu, wel degelijk mede door handlangers van de Heer, door arbeiders die aan het werk gaan. Door een gemeenschap, noem het kerk, die gaat leven vanuit de liefde van en tot God. En die niet in haar schulp kruipt, maar onder de mensen verkeert.

Wij staan in Europa voor een nieuw soort situatie. Niet voor niks zijn er zoveel mensen afgehaakt. Dat heeft ook met de kerk en het christendom zelf te maken. We zijn niet in staat geweest op dit zogenaamde christelijke continent de verschrikkelijkste oorlogen te voorkomen, en opnieuw is er een verschrikkelijke oorlog gaande tussen zogenaamde christelijke landen. De kerk – in de breedte van al haar verschijningsvormen – is het niet gelukt een antwoord te geven op de uitdagingen van het leven van de 20^e en de 21^e eeuw.

Ds. Buskes noemde dat eertijds: de echte vragen van echte mensen, en niet de vrome vragen van vrome mensen, met hun meestal leerstellige en moralistische antwoorden, die alleen zondags een paar uur in de week bestaan. Dus we zijn nu niet meer een *new kid on the block* als kerk, verfrissende en verassende nieuwe beweging zoals de vroege kerk, maar we zijn *the good old religion*, met het nodige boter op ons hoofd, waarvan iedereen ook buiten de kerk al denkt te weten wat die te melden heeft, als er überhaupt nog belangstelling voor is.

Toch ben ik gekomen om te bemoedigen en aan te sporen. Maar de bemoediging gaat niet zonder verootmoediging. Snappen, dat als we opnieuw relevantie zoeken voor onze burens en collega's, voor onze familieleden en landgenoten, het niet kan zonder bescheidenheid en zonder gezonde christelijke nederigheid. Geen grote woorden, maar vooral een praktijk en een getuigenis dat in gaat op de echte vragen van echte mensen, en dat begint bij ons zelf.

En dan geldt, ik zeg het met name ook aan de ouderen in de kerk: in het geloof ben je nooit emeritus, nooit uitgediend. Het bestaat niet dat je als gelovige zegt: nou Heer, ik heb nu wel genoeg gedaan voor uw beweging, ik ga nu lekker van mijn pensioen genieten. Natuurlijk, dat wil niet zeggen, dat je eindeloos dezelfde dingen hoeft te blijven doen in de gemeente. Misschien moet het soms ook wel helemaal anders, over de andere boeg, zoals Jezus aanraadt. Maar er is altijd werk aan de winkel in Gods Koninkrijk, hoe oud je ook bent, al is het maar het goede gesprek en het goede gebed.

Nu gaan we in acht punten langs welke lessen we van Lucas meekrijgen als hij het verhaal vertelt van de uitzending van de zeventig. Ik heb het ondergebracht in acht punten en dat kun je natuurlijk nooit onthouden. Daarom staat deze preek ook al op internet, op mijn website -josaarnoudse.nl- bij preek van de week. Daar kunt u het altijd nog even nalezen.

1.. Ik begin bij het laatste wat Jezus zegt. We vinden het in Lucas 10:20. Dat is de eerste en misschien ook wel de belangrijkste les. Als de geroepen en gezonden volgelingen

terugkomen van hun missie zijn ze enthousiast over wat ze bereikt hebben. Zelfs de demonen, de kwade machten, hebben we kunnen laten wijken bij de mensen, vertellen ze opgetogen. Jezus zegt dan: mooi, maar wees vooral blij en verheugd over het feit dat je zelf aangeraakt bent door Gods genade en ingeschreven staat als burgers en medewerkers in het Koninkrijk der hemelen. Wat wil dat nu zeggen? Welnu, volgens mij wil dat zeggen: als wij bezig zijn met van alles en nog wat om maar relevant te zijn als kerk of als christen in onze omgeving, vergeet niet: het begint bij onszelf. De vraag van Jezus aan de discipelen: willen jullie misschien ook niet weggaan? Maar nee, Heer, hoe zouden we kunnen, want u hebt woorden van eeuwig leven, zegt er dan één. Dat. Dus dat we zelf hebben begrepen, en voelen, wat God voor ons betekent, wie God voor ons is geworden, hoe Christus ons leven is binnen gekomen, hoe de Geest ons leven heeft veranderd. Dat wat we doen, in de kerk, en in onze gezinnen, of in een kring of in ons werk, dat dat ook onszelf sticht, opbouwt in het geloof, ons dichterbij God en bij elkaar brengt. En dat je dus niet alleen maar gefixeerd bent op het resultaat bij anderen en op het succes als kerk, prediker, opvoedende ouder, of als pionier, maar je dat juist over kunt laten aan God.

2.. Dan gaan we verder vanaf het begin van Lucas 10. Punt twee. In Lucas 10:1 is er sprake van de uitzending van zeventig discipelen (of soms tweenzeventig, zoals in onze NBV vertaling). Die kwestie van zeventig of tweenzeventig is erg interessant, maar dat laten we nu liggen. Onmiskenbaar heeft het getal zijn achtergrond in Genesis 10. Zeventig is het getal van alle volkeren op aarde. In Lucas 9 zendt Jezus twaalf mensen uit. Die twaalf staan voor de kinderen van Israël. De zeventig nu staan voor de *goyim*, de volkeren. Wanneer de Tenacht, de Joodse bijbel, het Oude testament voor het eerst in het Grieks wordt vertaald, de wereldtaal van toen in de omgeving van Israël, dan heet die de Septuaginta, de Zeventig, want zogenaamd vertaald door zeventig geleerden in zeventig dagen. Kortom: de zending waarmee Jezus ons belast doorbreekt de grenzen naar alle mensen. Hier gaat het om de

universele en katholieke strekking van de kerk. Sluit niemand uit. Doorbreek je vooroordelen. Beperk je niet tot 'ons soort mensen'. Knoop aan bij wie er maar op je pad komt.

3.. Punt drie. Vervolgens vertelt Lucas in Lucas 10:1 dat ze twee aan twee werden uitgezonden, niet in hun eentje. Dat heeft uiteraard tot achtergrond dat het getuigenis van twee betrouwbaar geacht kan worden, zoals een schriftwoord het zegt. Maar het zegt ook iets over samenwerking. Heb je ook maatjes in het geloof? Je kun elkaar aanvullen. Je hebt elkaar nodig. Want het is lang niet altijd makkelijk om als gelovige onder de mensen te zijn. Vaak ook mensen, vrienden, collega's, broers, zussen, zwagers, schoonzussen, ouders, kinderen, kleinkinderen, die helemaal geen zin hebben in gedoe over religie, of die heel anders in het leven staan dan jij. Jezus gaat er nog meer over zeggen. Maar het begint er mee, dat je als gelovigen ook samen bent en dat je dat ook beseft. Je hoeft dus ook niet alles te kunnen of te weten. Zorg ervoor dat je ook elkaar opbouwt in het geloof, omdat dat de enige manier is om ook met durf en ontspannen christen te zijn als je daarmee een uitzondering bent in de wereld buiten de kerk.

4.. Dan zegt de Heer: we komen handen te kort. Punt vier. De oogst is groot, maar arbeiders zijn er weinig. Nu kun je daar vandaag nogal cynisch op reageren. Hoezo een grote oogst, de mensen lopen eerder weg, dan dat ze zitten te wachten op een kerk die bij hen binnen valt. Maar Jezus bedoelt: voordat de jongste dag er zal zijn, zal er enorm veel werk te doen zijn, niet alleen bij jullie, maar ook elders in de wereld. En pas op: de cijfers van laten wel zien, dat de nodige kerken krimpen, maar we stevenen in Nederland toch af op een tekort aan predikanten en kerkelijk werkers. Wie voelt zich geroepen om zijn leven in dienst van dat werk te plaatsen? En hoe zit het met de taken in een plaatselijke gemeente: staan hier de mensen te trappelen om iets te beginnen? Wat zegt dat over onze staat van zijn, als kerk, als gemeente, als individuele gelovige? Dus bidt tot de Heer van de oogst dat Hij arbeiders wil sturen, mensen wil inspireren, misschien jij wel, om toch beschikbaar te zijn voor iets waar je eerst niet aan dacht.

5.. Punt vijf. In Lucas 10:3 komt Jezus te spreken over gelovig realisme. Bedenk wel: lang niet iedereen zit te wachten op jou als gelovige christen. Ik zend jullie als schapen, als lammeren onder de wolven. Bij Matteüs, de enige evangelist die ook dit verhaal van de uitzending van de zeventig vertelt, vind je dan het gevleugelde woord: gedraag je dus listig als de slangen en oprecht als de duiven. Wees niet naïef. Analyse van de samenleving waarin je verkeert, is van belang. Weten waar je op in moet gaan en wat er speelt, is nodig. En je snapt, dat Lucas schrijft aan vroege gemeenten die voor het eerst te maken kregen met persterijen, terreur en onderdrukking. Besef als christen in Nederland, dat wij het nog behoorlijk op orde hebben qua vrijheden in ons land, maar zie hoe het ook hier uitholt, journalisten of ondernemers, of politici die bedreigd worden omdat ze ergens voor staan. Maar ook dominees. Spreek je uit over vaccinaties, corona, klimaat en stikstof, homoseksualiteit, gender, racisme, of wat dan ook en je kunt de volle laag krijgen, van rechts of van links. Ondertussen zijn er genoeg zusters en broeders in de wereld die echt schuil moeten gaan, omdat ze vanwege hun geloof voor hun leven of hun vrijheid moeten vrezen. Laten we hen niet vergeten.

6.. Kom zoals je bent, dat is het volgende punt, punt zes. Maak verbinding met de mensen waar zij zijn. Geen geldbuidel, reistas of sandalen, zegt Jezus. Ik vertaal dat zo: dan kom je met jouw programma, jouw muziek, jouw middelen, om anderen in jouw wereld van geloof te trekken. Nee, ga juist hun wereld in, om het geloof in hun wereld te vertegenwoordigen. Je weet wel: naar echte mensen met hun echte vragen. Dat zit ook in het advies om te eten wat de mensen je voorzetten (vers 8). Je snapt dat dit voor Joodse mensen, denk aan het verhaal van Petrus en Cornelius uit het bijbelboek Handelingen, nog wel een punt was. Je kunt toch niet zomaar alles eten. Paulus geeft aan: wees de Grieken een Griek en de Joden een Jood, zonder zelf een kameleon te worden. Verdiep je in de leefwereld van die ander, je burens, collega's, kleinkinderen, sportvrienden. Wat dan ook.

7.. Dan punt 7: woord èn daad: het gaat om getuigenis, om de boodschap dat in en door Jezus het Koninkrijk van God dichtbij komt, ook voor jou. Maar het is ook: vrede brengen, zieken verzorgen, heelheid brengen, mensen losmaken van hun demonen, bestrijden van de kwade machten die het leven kleineren. Kortom: getuigenis èn dienst. Soms moet je lang zwijgen en luisteren en vooral bezig zijn met het goede doen. Maar soms moet je de kans om iets goeds en zinvol te zeggen niet uit verlegenheid of angst voorbij laten gaan. Listig als de slangen, oprecht als de duiven, weet je nog

8.. Laatste punt, punt acht: geef aandacht aan de mensen, maar stop ook op tijd. Dat wat je brengt is van waarde, dus als er wat tegenover wordt gesteld, geen probeem, zegt Jezus (vers 7). En waar het in goede aarde valt, wees daar dan ook trouw. Niet hopen van het éne huis naar het andere huis. Onder huis kan hier ook een gemeente of een huisgemeente als een soort pioniersplek worden bedoeld. Trek dan ook gerust een tijd met mensen op, zodat het kan beklijven. Maar als het echt kansloos lijkt, dat je vanuit de liefde van God iets voor ze kan betekenen, verdoe je tijd dan niet (vers 10-11).

Ik vat de gevonden acht punten nog eens samen:

- 1.. Vind zelf vreugde in het geloof
- 2.. Doobreek groepsgrenzen
- 3.. Bouw elkaar op in de gemeente
- 4.. Wees beschikbaar, werk genoeg in Gods Koninkrijk
- 5.. Wees bestand tegen tegenkating
- 6.. Kom in de wereld van de ander
- 7.. Getuigenis èn dienst hand in hand
- 8.. Neem de tijd, maar stop ook op tijd

Tenslotte. Je ziet dat Jezus ook best veel werk maakt van het raadsel van het ongeloof (vers 12-16). Of misschien moet je zeggen: Lucas geeft er veel van weer. Ik zie dat niet zozeer als strengheid of donderprediking, maar vooral als bezorgdheid. Er ligt de overtuiging onder: als je niet komt te leven in harmonie met God, en egocentrisch blijft in je hele levensstijl, dan eindig je in diepe eenzaamheid.

We eindigen met de belofte van Jesaja 66. Ook daar is er best sprake van een splitsing. Maar de belofte is er voor hen die volhouden om rechtvaardigheid en heiliging te zoeken bij de God van Israël. Voor hen zal 'Jeruzalem' zijn als een verzorgende en beschermende moeder. En lees voor 'Jeruzalem' daar de Eeuwige zelf. HIJ zal jouw ingaan en jouw uitgaan bewaren van nu aan tot in eeuwigheid, ook als je opnieuw wordt uitgedaagd je roeping niet te verzaken en als je met vallen en opstaan probeert een getrouwe getuige te zijn van een liefde die ons leven kan dragen. Gezonden te zijn in jouw wereld. Ambassadeur van Christus. Wat een voorrecht, maar ook wat een uitdaging.

Amen

Zingen: ELB 212 ('Heer, wat een voorrecht')